

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Ottenby kungsgårds södra flygel, Öland - komplettering (2015:14)

Linderson, Hans

2015

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2015). *Dendrokronologisk analys av Ottenby kungsgårds södra flygel, Öland - komplettering (2015:14)*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2015:18). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

19 mars 2015

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2015:18
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV OTTENBY KUNGSGÅRDS SÖDRA
FLYGEL, ÖLAND – KOMPLETTERING (2015:14)

Uppdragsgivare: Kalmar Länsmuseum, att. Jan Westergren, Box 104, 391 21 Kalmar Märk: Ottenby kungsgård

Område: Öland **Prov nr:** 58243-58251, **58252+58253** **Antal såg+borrprov:** 7+2+2

Dendrokronologiskt objekt: Golvbjälkar, enligt uppdragsgivarens provtagningslista jmf 2015:14.

Dendrokronologiskt och vedanatometiskt resultat:

Dendro Id	Prov nr :rum nr	Trädslag	Antal år; antal radier annan än 2	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E efter V vinterhalvåret	Trädets egenålder ±10 år uppskattning
58243	1:2115	Gran	47	Nära W	1784	1784-1790	60
58244	2:2115	Gran	45	Nära W	1781	1781-1787	60
58245	3:2109	Gran	89	Nära W	1798	1798-1802	110
58246	4:2108	Tall	70	Sp 45, W	1869	V 1869/70	90
58247	5:2104	Ek	197	Sp 18, W	1783	V 1783/84	220
58248	6:2104	Ek	220	Sp 24, W	1783	V 1783/84	240
58249	7:2106	Ek	234	Sp 23, W	1783	V 1783/84	250
58250	8:2113	Ek	49;1	Ej sp, ej W	Ej datering	-	90
58251	9:2114	Ek	60	Sp 4, ej W	Ej datering	-	110
58252	10:2113	Ek	119;1	Nära sp, ej W	(1723)	(E 1733)	90
58253	11:2114	Gran	40	Nära W	1791	1796 ± 5	110

Kommentarer till den dendrokronologiska dateringen

Efter 1733, sannolikt före 1740

Prov 10 dateras till efter 1733, dock inte med full säkerhet. Fältoobservationer och foto indikerar provets närhet till splint. Sannolikt ligger kärnved/splint-gränsen vid årsring 1723, vilket skulle ge dateringen 1733-1747. Med hänsyn taget till den vanligaste mängden årsringar i splint för denna typ av virke, ger år 1735-1738.

1784-1787

Prov 1, 2, 5, 6, 7 dateras så att avverkningstiden inträffar **vinterhalvåret 1783/84**. Prov 1 och 2 får en något bredare marginal, om man förutsätter att de är avverkade samtidigt så har detta skett under åren 1784-1787. Vi har kunnat utesluta en så kallad "efter-datering" (*terminus post quem*) genom fältobservationer och laboratorienoteringar. Ekvirket är hämtat på **Öland**. Granvirket är hämtat på **Öland eller de närmaste kustlandskapen**.

1798-1802

Prov 3 dateras så att avverkningen har skett någon gång under åren 1798-1802. Detta prov har samma proveniens som de övriga granproven. En komplettering genom prov 11 visar att träden har vuxit i ett gemensamt område och en gemensam viktning av båda proverna ger fällningstiden **år 1798-1801**.

Vinterhalvåret 1869/70

Prov 4 dateras så att avverkningen har inträffat **vinterhalvåret 1869/70** mest sannolikt i Blekinge men mer lokal källort kan inte uteslutas.

Icke daterade prov

Prov 8 och 9 uppvisar en allt för kort tidsserie och är allt för avvikande gentemot de övriga proven för att möjliggöra en datering. Det är möjligt att en datering kan komma till stånd genom en kompletterande provtagning.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns. I kolumnen längst till höger har trädets totala egenålder uppskattats.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891 (mobil)